

کیست کلدوک در اطفال

دکتر منوچهر امیرفیض^{*}، دکتر جعفر کورانلو^{**}

دکتر میرمحمد سید احمدی^{***}، دکتر عبدالله آل آقا^{****}

دکتر عباس مدنتی^{*****}

خلاصه

از سال ۱۳۶۳ تا کنون (سال ۱۳۶۵) جمیعاً ۳ مورد کیست کلدوک که یک مورد آن همراه بیماری کارولی (Caroli's disease) بود تحت عمل جراحی قرار گرفته‌اند. کیست کلدوک یک ناهنجاری مادرزادی سیستم صفراوی – لوزالمعده است. تکوین مرضی (پاتوتزز) آن به طور کامل شناخته نشده است. دخترها چهاربار بیشتر از پسرها مبتلا می‌شوند. بیش از ۵ درصد بیماری درده اول زندگی تشخیص داده می‌شود. علائم بیماری به صورت یرقان، دردشکم وجود توده شکمی است. اولتراسونوگرافی (فراصوت نگاری) بهترین و ساده‌ترین وسیلهٔ تشخیص این ناهنجاری است. برای بررسی بیشتر و دقیق تر از سی‌تی اسکن شکم و کلانتریوگرافی از راه کبد (ترانس هپاتیک) نیز می‌توان استفاده کرد. انجام کلانتریوگرافی حین عمل الزامی است. درمان بیماری فقط از طریق جراحی مقدور است. اخیراً خارج ساختن کیست کلدوک همراه با مخاط داخلی کیست و انجام کلدوکوژرتوستومی به صورت ۷ را بر زهکشی داخلی کیست ترجیح می‌دهند. خارج ساختن کیست احتمال بروز سرطان از کیست را کاهش می‌دهد.

* استاد و مدیر گروه جراحی اطفال دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

** استادیار بخش جراحی اطفال مرکز پزشکی آیت‌الله العظمی طالقانی (دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی)

*** استادیار مرکز طبی کودکان

سرولوژیک از نظر کیست هیداتید منفی بود. بیمار، لایارatomی گردید: هنگام عمل متوجه توده‌ای در حدود ۱۲ سانتی متر در پایه کبدی شدیم که بعد از مجرای کیسه صفرایی شروع شده بود، مجرای مشترک صفرایی (Common bile duct) اتساع یافته بود. کلائزیوگرافی (پرتونگاری از مجرای صفرایی) در جریان عمل صورت گرفت و وجود کیست کلدوک تأیید شد. ماده رنگی به داخل دوازده راه پیدا کرده بود ولی مجرای لوزالمعده و مجرای کبدی مشاهده نشدند، و این به خاطر کم بودن ماده حاجب تزریقی بود. کیسه صفرای همراه با کیست کلدوک خارج شدن و انتها تحتانی کلدوک به صورت گرفت و وجود کیست کلدوک شد و لیگاتور گردید و آناستوموز کلدوکوزنوتومی (مجرای مشترک صفرایی به تهی روده) به صورت ۷ به عمل آمد. کودک دوره بعد از عمل را به خوبی طی کرد و پس ازیک هفته با حال عمومی خوب مرخص شد و در پیگیری نیز تا کنون مشکلی نداشته است. گزارش آسیب‌شناختی، وجود کیست کلدوک را در کیسه صفرای تأیید کرد.

مورد دوم

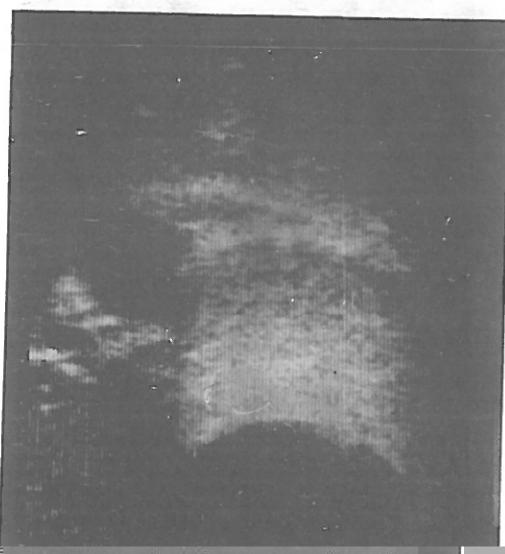
ندا د، یک ساله، در تاریخ ۶۴/۴/۲۷ با علائم اسهال، استفراغ، دردشکم و تب دریکی از بیمارستانهای تهران مشتری شد و تحت درمان قرار گرفت. و علائم بیماری، مختصراً تخفیف پیدا کرد. سپس به بخش جراحی اطفال بیمارستان طالقانی منتقل شد. در معاینه، طفل یرقان خفیف و تب (تب موج ۴۰-۳۸) داشت و کبد تا ۴-۳ سانتی متر زیر دندنه‌ها قابل لمس بود. در هیپوکندر راست توده‌ای با قوام نرم و حالت کیستی لمس می‌شد و مدفعه بیمار سفیدرنگ بود. بررسیهای پاراکلینیکی که به تشخیص کمک کردند عبارت بودند از: بیلی روین تام ۴/۳ میلی گرم درصد و بیلی روین مستقیم ۳ میلی گرم درصد؛ فسفات‌از قلایابی ۱۹۵ واحد (طبیعی ۳۸-۳۸) گوچه‌های سفید ۹۰۰۰ در میلی متر مکعب با ۳۸ درصد نوتروفیل و ۵۸ درصد لنفوцит. در صوت نگاری شکم کیستهای متعدد به ابعاد مختلف و با حدود منظم در کبد، بخصوص در لوب راست دیده شد و همچنین اتساع مجرای صفرایی داخل کبد مشخص بود (شکل ۲).

مقدمه

کیست کلدوک یک نقص مادرزادی نادر دستگاه صفرایی - لوزالمعده است که اولین بار در سال ۱۸۵۲ میلادی توسط دو گلاس (Douglas) گزارش و در سال ۱۹۵۹ توسل آنزوی (Alenso-Lej) طبقه‌بندی گردید. تا سال ۱۹۸۰ مجموعاً ۱۴۳۳ مورد آن در دنیا گزارش شده است (۲، ۴، ۱۵). از سال ۱۳۶۳ تاکنون سه مورد کیست کلدوک در بخش جراحی اطفال مرکز پزشکی آیت‌الله طالقانی مورد درمان قرار گرفته اند که اینک به معرفی آنها می‌پردازم:

مورد اول

شکوفه ح، ۱۵ ماهه، اهل تهران که در تاریخ ۶۳/۲/۱۰ با تشخیص توده شکمی در بخش جراحی اطفال مرکز پزشکی آیت‌الله طالقانی بستری شد. تنها یافته بالینی از بیمار، توده شکمی با حالت کیستی بود که به اندازه تقریبی ۱۰×۱۲ سانتی متر در قسمت فوقانی و راست شکم لمس می‌شد. حدود آن منظم بود و در لمس، به طرفین تحرک داشت. نتیجه آزمایشهای انجام شده قبل از عمل عبارت بودند از: هموگلوبین ۱۳/۳ گرم درصد، هماتوکریت ۳۸/۶ درصد، گوچه‌های سفید ۱۳۳۰۰ و شمارش پلاکت‌ها در حد طبیعی. آزمونهای کبد از جمله بیلی روین کلار طبیعی بودند. پرتونگاری از سینه نکته خاصی نداشت و در پرتونگاری ساده شکم، درناحیه هیپوکندر راست کدورت یکنواخت بدون کلیسیفیکاسیون مشاهده می‌شد. بیمار IVP بیمار طبیعی بود. سونوگرافی (صوت نگاری) وجود کیست به اندازه تقریبی ۱۲×۱۰ سانتی متر در پایه کبدی را مطرح کرد (شکل ۱). آزمایشهای

سیستیت (التهاب کیسه صفراء) مزمن و نیز کیست جدار کلدوک را تأیید نمود.

مورد سوم

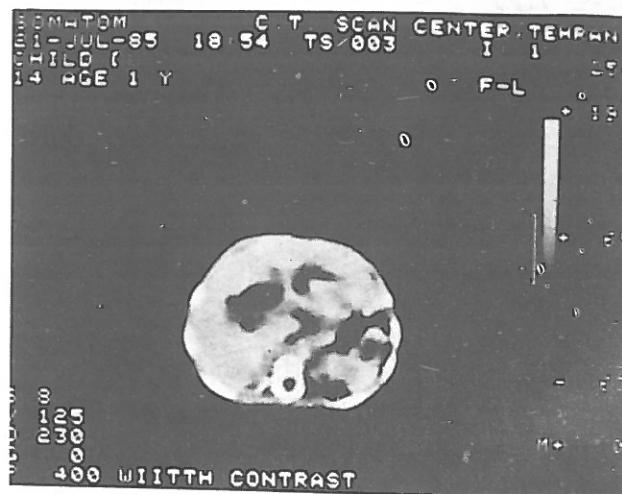
مریم ر، دو ساله، اهل رشت، با تشخیص تومور شکم در آذرماه ۶۴ به مرکز پزشکی آیت... طالقانی مراجعه کرد. کودک یک ماه و نیم قبل از بستری شدن به یرقان، تب، درد شکم و استفراغ مبتلا شده بود. در شهرستان، تحت درمان طبی قرار گرفته و به خاطر عدم بهبودی به تهران اعزام شده بود. یرقان به طور متناوب ظاهر می شد و همراه آن رنگ مدفوع نیز تغییر می کرد. تمرکز درد بیشتر در ناحیه اپی گاستر بود که با خوردن غذا تشدید می شد. بیمار در موقع بستری شدن تب داشت (۳۸/۸ درجه سانتی گراد) و در ربع فوقانی و راست شکم توده ای با قوام نرم و حالت کیستی به دست می خورد. انداره توده شکمی ۱۰×۵ سانتی متر بود و در زیر لبه دندنه ها لمس می شد. نتیجه آزمایشها به شرح زیر بود:

هموگلوبین ۱۰/۵ گرم، هماتوکریت ۳۳ درصد، گویچه های سفید ۱۵۶۰۰، فسفاتاز قلیایی ۳۰۰ واحد (طبیعی ۲۰-۶۹)، بیلی روبین مستقیم ۶ میلی گرم و غیرمستقیم ۴ میلی گرم درصد بود. در پرتونگاری از ریه ها سطح دیافراگم سمت راست به طرف بالا رانده شده بود و همچنین در پرتونگاری ساده شکم کدورت یکنواخت در ربع فوقانی و راست شکم دیده می شد. IVP طبیعی بود؛ صوت نگاری از شکم کیست بزرگی را در کبد مطرح می کرد و در تشخیصهای افتراقی کیست کلدوک نیز مطرح شد (شکل ۴).

شکل ۴.

سی تی اسکن شکم، کیست کلدوک را مطرح و آبسه های کبدی را رد کرد (شکل ۳).

شکل ۳.

اوروگرافی بیمار طبیعی گزارش شد. در بیمار کیست کلدوک همراه با بیماری کارولی مطرح گردید و در تاریخ ۱۵/۱۳/۶۴ مورد عمل جراحی قرار گرفت. در لایپاراتومی دو کیست بزرگ، که قسمتی از دیواره آنها به هم چسبیده بودند مشاهده شد. یکی از کیستها در طرف راست در پایه کبدی و روی رباط کبدی دوازده، به اندازه ۱۵×۱۰×۸ سانتی متر زیر لوب چپ کبد قرار داشت که تا زیر دیافراگم چپ گسترش پیدا کرده بود. هر دو کیست پر از مایع صفرایی بودند. نمونه محتوای کیست، جهت تجزیه کامل، کشت و آنتی بیوگرام برداشته شد. پرتونگاری از مجاری صفرایی در جریان عمل انجام شد که دو عدد کیست مجزا از هم را نشان داد. کیست اولی به طور کامل خارج شد و همراه آن کیسه صفرای برداشته شد (کله سیستکتومی). مجرای باریکی که به دوازدهه ختم می شد بسته شد. قسمتی از کیست دومی در داخل کبد بود و بافت کبدی مانند پل روی آن را پوشانده بود. منشاء این کیست از مجرای هپاتیک (شاخه چپ) بود و حالت دیورتیکول داشت. این کیست نیز تا نزدیکی مجرای کبدی چپ برداشته شد و مقطع آن در دولایه ترمیم شد. برای بیمار نهایتاً کلدوکودوئونوستومی (آناستوموز مجرای مشترک صفرایی به دوازدهه) به عمل آمد و در دولایه آناناستوموز شد. این عمل خاص - به خاطر شرایط مخصوص بیمار - هنگام عمل صورت گرفت. بیوپسی به عمل آمده از کبد طبیعی بود و بیماری کارولی منتفی شد. بیمار به مدت دو هفته در بیمارستان بستری بود و در این مدت عارضه ای پیش نیامد و مدفوع بیمار به رنگ طبیعی درآمد. یرقانش کاهش پیدا کرد و بدون ناراحتی از بیمارستان مرخص شد. گزارش آسیب شناسی کوله-

گروه ۱. در این گروه گشادی کلدوک به صورت دوکی (Fusiform) یا خورجینی (Sacular) است و مجرای کبدی قبل از آن غالباً طبیعی است.

گروه ۲. در این گروه، کیست به صورت دیورتیکولی در کنار کلدوک قرار گرفته است.

گروه ۳. در این گروه کیست در قسمت انتهایی کلدوک و در محل الحق به دوئونوم قرار گرفته و مجرای لوزالمعده را نیز گرفتار نموده است.

گروه ۴. در این گروه علاوه بر مجرای صفراوی خارج کبدی، مجرای صفراوی داخل کبدی نیز حالت کیستی پیدا کرده است. در بعضی اوقات فقط مجرای صفراوی داخل کبدی گرفتار است که این را عده‌ای جزء گروه چهارم و عده‌ای جداگانه در گروه پنجم تقسیم بندی نموده است. ولی ما آن را در گروه چهارم قرار داده ایم (۶).

کیست کلدوک مجموعه‌ای از ناهنجاریهای مادرزادی بیماریزا (پاتولوژیک) است و در هر بیمار ممکن است یک یا چند عامل بیماریزا وجود داشته باشد. این ناهنجاریها عبارتند از ناهنجاری محل اتصال مجرای لوزالمعده و کلدوک؛ تنگی انتهای تحتانی کلدوک؛ گشادی مجرای صفراوی داخل کبدی و بالاخره اختلالات بافتی مجرای کلدوک.

تاكون اتیولوژی (سبب شناسی) روش و مشخصی بیان نشده ولی نظرات گوناگونی ارائه گردیده است. یکی از نظریات که بیشتر مورد قبول واقع شده است، برگشت ترشحات لوزالمعده به داخل مجرای کلدوک می‌باشد. از سوی دیگر ایتو (Ito) (۸) و همکارانش معتقدند که کیست کلدوک به علت تنگ بودن قسمت انتهایی مجرای کلدوک به وجود می‌آید. باید گفت که تنگ بودن مجرأ خود در اثر اختلال در کانال سازی مجدد (recanalization) مجرای صفراوی در دوران تکامل آن، طی زندگی داخل رحمی، به وجود می‌آید (۳). نظریه دیگر آن است که نارسایی عضلات یا اعصاب دیواره مجرای صفراوی و ناهماهنگی آنها با یکدیگر سبب ایجاد کیست می‌گردد (۸).

از نظر شیوع، کیست کلدوک در دختران چهار برابر بیشتر از پسران دیده می‌شود و در کشور ژاپن شایع‌تر از ممالک دیگر است. هر سه بیمار ما دختر بودند. تقریباً نیمی از بیماران علائم بالینی خود را در دهه اول زندگی نشان می‌دهند، هر سه بیمار ما نیز زیر دوسال بودند (۱۱).

علائم بالینی
به طور کلاسیک این بیماری دارای علائم سه گانه درد، یرقان و توده شکمی است. نوزادان و شیرخواران اغلب علائم انسدادی مجرای صفراوی را بروز می‌دهند و به ندرت دچارت و درد شکم می‌باشد ولی در کودکان مسن تر درد، تب و عفونت (به صورت کلابتیت) شایع است و چنانچه تشخیص داده نشود ممکن است بعداً به سیروز و فروزی فشار

اسکن کبد و طحال، وجود توده‌ای فضایگیر در لوب راست کبد را مطرح کرد. کودک در تاریخ ۱۰/۱/۶۴ تحت عمل جراحی لاپاراتومی قرار گرفت و ضمن این عمل کیست واحدی به ابعاد ۱۰×۱۵ سانتی متر — که کولون عرضی دوئونوم را به طرف پایین و داخل تغییر مکان داده بود — دیده شد. کبد ظاهرآ طبیعی بود و بیوپسی کبد به عمل آمد. کلابتز یوگرافی هنگام عمل از کیفیت خوبی برخوردار نبود. کیست کلدوک از نوع شایع یعنی گروه ۱ بود. کیست و کیسه صفرا برداشته شد و عمل کلدوکورزنوستومی به صورت ۷ انجام گرفت. بیمار دوران بعد از عمل را به خوبی طی کرد و در تاریخ ۱۸/۱۰/۶۴ بدون عارضه مرخص گردید. آسیب‌شناسی، کله سیستیت مزمن و تورم مزمن جدار کیست را نشان داد.

بحث

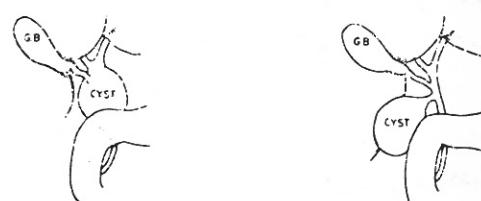
کیست کلدوک دارای اختصاصات زیر است:

۱. کلدوک از محل اتصال مجرای کیسه صفرا ای تانزدیکی دوئونوم متسع است:

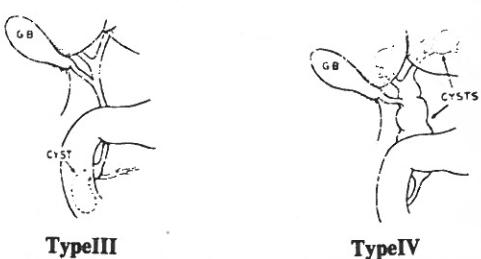
۲. مجرای صفراوی داخل کبدی و نیز بافت کبدی طبیعی است، به استثناء نوعی از بیماری که به بیماری کارولی مشهور است؛

۳. قسمت انتهایی کلدوک در محل الحقیقی به دوئونوم ممکن است انسداد کامل یا نسبی داشته باشد.

تادانی (Todani) بعد از آنزوی این بیماری را از نظر تشریحی به سه گروه تقسیم بندی کرده است. ولی مناسب‌ترین و جامع‌ترین تقسیم بندی در چهار گروه یا تیپ توسط فلانیگان (Flanigan) صورت گرفته است (شکل ۵).

Type I

Type III

Type IV

شکل ۵. شماتی طبقه‌بندی کیست کلدوک.

داخل کیست است که پیامد آناستوموز مخاط روده به کیست می‌شود. روشایی که امروزه برای عمل جراحی انواع مختلف کیست متداول است و نیز توصیه می‌شود بدین قرار است.

گروه ۱. در صورتی که کیست نسبتاً کوچک و محدود و بدون علائم حاد عفونی باشد روش انتخابی درآوردن کیست است و در غیر این صورت ابتدا باید زهکشی خارجی برقرار و متعاقباً کیست برداشته شود. به علاوه می‌توان از روش کلدوکبو ژئنوستومی استفاده نمود. در بیمارما که از گروه ۱ بود کیست به طور کامل خارج گردید و کلدوکوژئنوستومی به عمل آمد.

گروه ۲. اگر کیست از محیط آزاد مجرای کلدوک منشاء گرفته باشد درمان انتخابی، خارج ساختن آن است، ولی چنانچه از ناحیه ای از کلدوک که در بافت لوزالمعده قرار دارد منشاء گرفته باشد، بهتر است زهکشی به داخل دوازدهه صورت گیرد.

گروه ۳. این نوع، کلدوکوسل (Choledochocoele) نیز نامیده می‌شود. خارج کردن کیست توصیه می‌شود مشروط براینکه بعد از برداشتن کیست کلدوک مجرای لوزالمعده به دقت تشريح و به دوازدهه پیوند شود و در غیر این صورت بایستی از زهکشی داخلی استفاده شود.

گروه ۴. در این گروه چنانچه کیست خارج کبدی وجود داشته باشد درمان انتخابی مثل درمان گروه ۱ است و در صورتی که مجرای داخل کبدی کیستی و متسع باشد و محدود به یک لوب کبدی باشد لوپتومی انجام می‌گیرد؛ و در صورتی که مجرای داخل کبدی کیستی و در هر دو لوب متسع باشد، درمان خاصی توصیه نمی‌شود. یکی از بیماران ما، از نوع گروه ۴ بود که کیست خارج کبدی به طور کامل برداشته شد و کیست دیگر که حالت داخل کبدی و هم حالت دیورتیکول نسبت به شاخه چپ مجرای کبدی داشت تازدیکی به هم رسیدن شاخه راست و چپ مجرای براحته شد و مقطع آن در دولایه ترمیم شد و کلدوکودوئونوستومی به عمل آمد.

روشی که اخیراً در خارج ساختن کیست کلدوک مورد استفاده قرار می‌گیرد این است که ابتدا جدار داخلی (مخاط) و خارجی از یکدیگر کاملاً جدا می‌شوند و تمامی مخاط برداشته می‌شود (شکل ۶). آنگاه برای جلوگیری از صدمه به سیاهرگ باب و سرخرگ کبدی قسمت خلف جدار خارجی باقی می‌ماند و بقیه آن برداشته می‌شود و بعد از برداشتن کیسه صفراء، مجرای مشترک صفراؤی به تهی روده پیوند می‌شود.

سابقاً سعی بر این می‌شد که تمامی کیست از عناصر هم‌جوار خود جدا و خارج شود. اما این روش هنگام عمل باعث می‌شد که عوارض خطناکی بروز کند (شکل ۷).

برای جلوگیری از خطر صدمه به لوزالمعده لازم است کلائزیوگرافی ضمن عمل صورت گیرد. به علاوه، برای بررسی و اطلاع از وجود سیروز کبدی بیوپسی کبد ضرورت می‌یابد. شیوع پیدایش سرطان در بیمارانی که دچار کیستهای مادرزادی مجرای صفراؤی هستند نسبت به افراد

خون باب دچار شوند (۱۱).

پس از تشخیص به موقع می‌توان از روشاهای جدید پاراکلینیک، از جمله اولترا سونوگرافی (فراصوت نگاری) و سی تی اسکن، استفاده کرد.

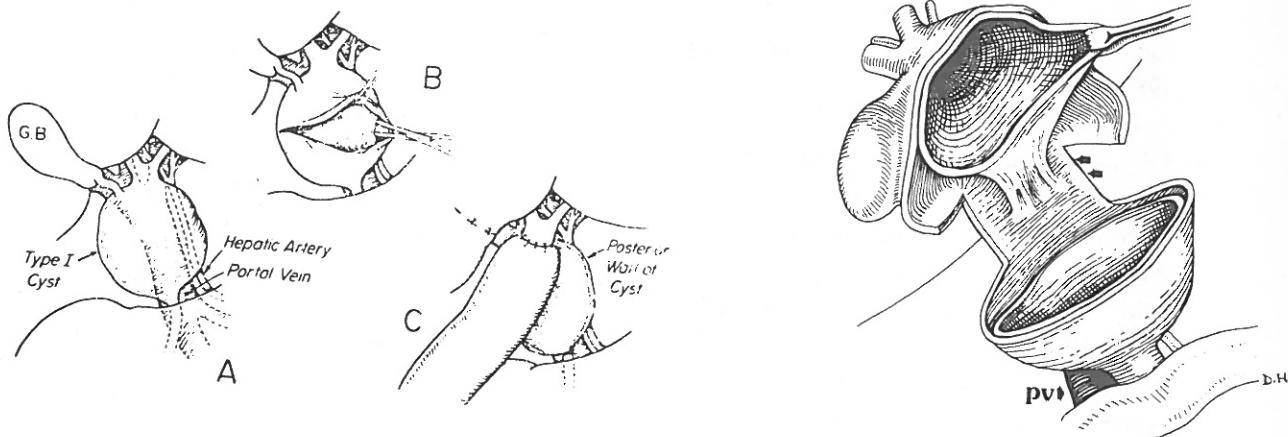
با فراصوت نگاری حتی می‌توان وجود کیست کلدوک را در جنین و قبل از تولد تشخیص داد. روشاهای دیگری تشخیص مانند ERCP (endoscopic retrograde cholangio pancreatography) بخصوص برای بررسی مجرای مشترک لوزالمعده و کلدوک بسیار مناسب است (۱). در موقع استفاده از روش اخیر، برای جلوگیری از کلائزیت احتمالی توصیه می‌شود بیمار زیر پوش آنتی بیوتیک درمانی پروفیلاکتیک (پیشگیرانه) قرار گیرد.

از روش تشخیص بسیار رایج (Percutaneus PTC) (Percutaneus transhepatic cholangiography) در بیماران مبتلا به یرقان نیز می‌توان کمک گرفت و همچنین در مواردی که یرقان وجود نداشته باشد IVC را می‌توان به کار برد. کلائزیوگرافی هنگام عمل نیز به تشخیص کمک شایانی می‌کند؛ بخصوص برای تعیین نوع کیست کلدوک و اتخاذ روش جراحی.

درمان

درمان کیست کلدوک فقط از طریق جراحی امکان‌پذیر است و هیچگونه درمان طبی غیرجراحی وجود ندارد، به طوری که از ۳۰ مورد بیماران زارداکاس (Tsardakas) که جراحی نشده بودند ۲۹ مورد فوت گزارش گردیده است. همچنین آتر (Atter) ۹۷ درصد مرگ را در بیمارانی که جراحی نشده بودند گزارش کرده است؛ علت مرگ این بیماران سیروز کبدی، آبسه کبدی، پارگی خودبخودی مجرای لوزالمعده، خونریزی دستگاه گوارش، ترمبوز (تشکیل لخته) در سیاهرگ باب و سرطان بوده است. در گذشته برای درمان جراحی کیست کلدوک، زهکشی داخلی کیست بر خارج ساختن کیست ارجح بود. ولی افرادی چون لیلی (Lilly) و یاناگوچی (Yanaguchi) طرفدار خارج کردن کیست بودند (۹، ۱۰، ۱۶).

در مواردی که زهکشی (درناز) داخلی انجام می‌شود مرگ و میر، با توجه به عوارض این کار، بسیار بالاست. شایعترین این عوارض دردهای مکرر، ایجاد سنگ در مجرای صفراؤی، یرقان، تنگی محل پیوند و کلائزیت است. به طور متوسط در ۵ درصد از بیمارانی که مورد زهکشی داخلی قرار می‌گیرند عارضه‌ای پیدا خواهد شد. در حالی که بیش از ۸۰ درصد بیمارانی که کیست آنها برداشته شده است عارضه‌ای نداشته‌اند. در ۱۴ بیمارانی که عمل درناز داخلی برای آنها در نظر گرفته شده بود به عمل جراحی مجدد نیاز داشتند؛ در حالی که، جراحی مجدد بعد از خارج ساختن کیست به ندرت گزارش گردیده است. تنگی محل آناستوموز احتمالاً به علت فقدان مخاط اپی تلیوم در

شکل ۶. روش خارج ساختن کیست کلدوک و آناستروموز کلدوکورژونوستومی

درصد را گزارش کرده است(۱۵). آدنوكارسینوم شایعترین نوع سرطان ایجاد شده است. عفونت مزمن در کیست باعث ازین رفتگی یا متاپلازی ابی تلیوم کیست می‌گردد. پیدایش سرطان بیشتر در ناحیه آناستروموز گزارش شده است.

شکل ۷. روش خارج ساختن کیست و مخاط داخلی آن.

سالم بسیار بالاست. آمارهای متعدد جملگی نشاندهندۀ این نکته است که در بیمارانی که عمل جراحی رادیکال در آنها صورت گرفته و کیست به طور کامل خارج شده است ابتلاء به سرطان بسیار پایین و شبیه افرادی است که دچار کیست نبوده اند. تُدانی در ۴۹ بیمار خود آمار ۸/۲

مراجع

1. Agrawal R M and Brondmerek G J Jr: Endoscopic retrograde cholangiopancreatography diagnosis of choledochal cyst. Am J Gastroenterol. 70: 393, 1978
2. Alonso — Lej F, Rever W B Jr and Pessagno D J: Congenital choledochal cysts: A report of two and an analysis of 94 cases. Int Abstr Surg 108: 1—30, 1959
3. Babbitt D P: Congenital choledochal cysts: New etiological concept based on anomalous relationships of common bile duct and pancreatic bulb. Ann Radiol 12:231, 1969
4. Cheney M, Rustad D G and Lilly J R: Choledochal cyst. World J Surg 9: 244—249, 1985
5. Dewbury K C, Aluwihare A P, Birch S J et al: Prenatal ultrasound demonstration of a choledochal cyst. Br J Radiol 53:906, 1980
6. Flanigan D P: Biliary cysts. Ann Surg 182:635, 1975
7. Howell C G, Templeton J M, Weiner S et al: Antenatal diagnosis and early surgery for choledochal cyst. J Pediatr Surg 18:387, 1983

مُسْكَنِيَّةِ اَنْجَامِ كُوَّانِ بَطْرَهِ
مُسْكَنِيَّةِ اَنْجَامِ كُوَّانِ بَطْرَهِ

8. Ito T, Ando H , Nagaya M et al: Congenital cyst of the common bile duct in children: The etiologic significance of the narrow segment distal to the dilated common bile duct.Z Kinderchir 39:40—45, 1984
9. Lilly J R: The surgical treatment of choledochal cyst. Surg Gynecol Obstet 149: 36—42, 1979
- 10.Lilly J R: Total excision of choledochal cyst. Surg Gynecol Obstet 149: 254—256, 1978
- 11.Peter Altmon R M D and Charles J H Stolur M D: Pediatric hepatobiliary disease. Surgical clinic of North America Vol 65, No 5 October 1985, pp 1252—1257
- 12.Piter A Devries, Stephen R Shapiro: Complications of pediatric surgery, Wiley medical publication. Newyork, 1982, pp 160—162
- 13.Steren Powell C M D: Management of adult choledochal cysts. Ann Surg 193.5: 666—657, 1981
- 14.Todani T, Watanabe Y, Narue M et al: Congenital bile duct cysts: Classification, operative procedures, and review of thirty—seven cases including cancer arising from choledochal cyst. Am J Surg 143: 263—269, 1977
- 15.Todani T: Carcinoma arising in the wall of congenital bile duct cysts, Jpn J Pediatr Surg 9: 1169—1175, 1977
- 16.Yanaguchi M: Congenital choledochal cyst. Analysis of 1433 patients in the Japanese Literature. Am J Surg 140: 653, 1980.